

TARTUNTATAUTILAIN 58 ja 58 D §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON TOIMIALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ajalla 17.3.2020-11.3.2021 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä alueellaan.

Etelä-Karjala, Kanta-Häme ja Päijät-Häme

Aluehallintovirasto on 24.2.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/5737/2021) kieltänyt Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki yli 20 henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään 20 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin ja terveyden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on kirjoitettu olemaan voimassa ajalla 1.3.2021-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on 24.2.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/5735/2021) kieltänyt Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki yli 10 henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilai-

suudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään 10 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on kirjoitettu olemaan voimassa ajalla 1.3.2021-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on 24.2.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/5733/2021) kieltänyt Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki yli 10 henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään 10 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on kirjoitettu olemaan voimassa ajalla 1.3.2021-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on 4.3.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/7266/2021) kieltänyt Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueilla kaikki yli kuuden henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään kuuden henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 5.3.2021-31.3.2021 ja sillä on kumottu 24.2.2021 annetut aluehallintoviraston määräykset Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueiden osalta ajalta 5.3.2021-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on lisäksi 4.3.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/7266/2021) velvoittanut tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla kaikkia 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakastai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollisuus välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Päätös on voimassa ajalla 15.3.2021-31.3.2021.

Uusimaa

Aluehallintovirasto on 11.3.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/8563/2021) kieltänyt Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirien kuntien alueilla kaikki yli kuuden henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään kuuden henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edelly-

tykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 15.3.2021-14.4.2021.

Aluehallintovirasto on lisäksi 11.3.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/8563/2021) velvoittanut tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla kaikkia 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiiriin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollisuus välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Päätös on voimassa ajalla 15.3.2021-14.4.2021.

Kymenlaakso

Aluehallintovirasto on 24.2.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/5736/2021) kieltänyt Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki yli 10 henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään 10 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on kirjoitettu olemaan voimassa ajalla 1.3.2021-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on 4.3.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/7265/2021) kieltänyt Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki yli kuuden henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään kuuden henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 5.3.2021-31.3.2021 ja sillä on kumottu 24.2.2021 annettu aluehallintoviraston määräys Kymenlaakson sairaanhoitopiirien kuntien alueiden osalta 5.3.2021-31.3.2021.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltäminen (58 §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 6 (kuusi) henkilöä, edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset (58 d §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla kaikkia 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön toimialueensa kuntien alueella siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentin mukaiset toimijat, 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen sekä 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Tämä päätös ei koske oppilaitosten toimintaa, varhaiskasvatusta, ammatturheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Määräys on voimassa ajalla 1.4.2021-30.4.2021.

Tällä päätöksellä kumotaan 11.3.2021 annettu Etelä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 ja 58 d §:n mukainen määräys ESAVI/8563/2021 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueiden osalta ajalta 1.4.2021-14.4.2021.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty

tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (147/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 30.6.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:ää on muutettu tartuntatautilain 58 d §:n ja 58 g §:n muuttamisesta annetulla lailla (262/2021). Muutos on tullut voimaan 31.3.2021 ja on voimassa 30.6.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetty velvollisuudet koskevat. Pykälän 4-5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa

käsittelystä toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi antaa alueellaan kaikkia 5 momentissa mainittuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Aluehallintoviraston tekemän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla sekä lähikontaktilla tarkoitetaan. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut veloitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja veloitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin mukainen päätös saadaan tehdä, jos sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, että yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun edellä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun, 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana sekä 3) tilat, joita käytetään jäljempänä 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvotusten tai samassa tilassa alle kahden metrin

etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Pykälän 6-7 momenttien mukaa 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattuurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä se saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen asiakas-, osallistujajäsen- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19- taudin leviämisen erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetettujen velvoitteiden täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita

Kyseisen pykälän 2 momentissa 1 momentin mukaiselle päätökselle asetetaan vastaavat edellytykset kuin 58 d §:n mukaiselle päätökselle kuitenkin niin, että sairaanhoitopiirin 14 vuorokauden ilmaantuvuuden 100 000 asukasta kohden tulee olla vähintään 50. Lisäksi edellytyksenä on, että tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävästi lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantamiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen. Saman pykälän 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle edellä 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2—6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat ja uimahallien, maauimaloiden, kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat ja kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin sekä muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai aluehallintovirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä. Kyseisen pykälän 4 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58

d:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (245/2020) 58 d §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen mukaan aluehallintoviraston ja kunnan harkintapohja määräytyy THL:n tuottaman tiedon ja ohjeistuksen mukaisesti, ottaen huomioon myös sairaanhoitopiirin tuottama tarkempi aluekuva ja alueen muut toimenpiteet. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologista ja yhteiskunnallista vaikutuksista. Esityksen mukaan koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia. Lähes vastaavasti todetaan esityksessä tartuntatautilain 58 g §:n osalta. Kyseistä pykälää koskevissa säännöskohtaisissa perusteissa todetaan lisäksi, että säännös on viimesijainen keino viranomais-toimin nopeasti, riittävän ennakoivasti ja mahdollisimman lyhytaikaisesti reagoida alueelliseen vaikeaan tautitilanteeseen, jos millään muilla keinoin covid-19-epidemian leviämistä alueella ei voida estää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti mietinnössään (StVM 7/2021 vp) liittyen tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:n muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 31/2021 vp), että perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella tartuntatautilain 58 d §:ää tulisi muuttaa siten, että 58 d §:ssä tarkoitettuja rajoitustoimenpiteitä voidaan kohdistaa kaikkiin 58 g §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin. Tällaisten lievempien toimien riittämättömyys on myös edellytyksenä tilojen sulkemiselle 58 g §:n nojalla.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirukset ovat kuitenkin rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily tartuttavina pinnoilla pitkään.

Viruksille on tyypillistä, että ne muuntuvat. Näin tekee myös koronavirus. Kun virukset lisääntyvät, niiden perimään ilmaantuu muutoksia eli mutaatioita. Muuntuneet virukset, eli virusvariantit, saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin levinneestä viruskannasta. Maailmalla kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Osa näistä muunnoksista leviää aiempia muunnoksia nopeammin. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole selkeää näyttöä siitä, että Suomessa nyt kiertävät virusmuunnokset aiheuttaisivat vakavamman taudin kuin aiemmat viruskannat.

Koronavirusrokote tarjoaa suojaa koronavirustautia ja erityisesti sen vakavia muotoja vastaan. Ei vielä tiedetä varmasti, kuinka hyvin koronarokotteet estävät viruksen tarttumista ihmisestä toiseen. Tieto rokotteiden kyvystä estää tartuntoja tarkentuu tutkimustiedon karttuessa. Nykytiedon mukaan nyt käytössä olevat koronarokotteet antavat suojaa myös Suomessa tavattuja virusmuunnoksia vastaan. Rokotteiden suojateho voi kuitenkin olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi. Todennäköistä on, että rokotteet suojaavat tehokkaasti taudin vakavilta muodoilta.

Suomi on mukana kaikissa Euroopan unionin koronarokotehankinnoissa. Niihin rokotteet on valittu niiden todennäköisen valmistumisaikataulun sekä oletetun tehon ja turvallisuuden mukaan. Rokotusten aikatauluun Suomessa vaikuttavat eniten myyntilupien myöntäminen sekä rokotteiden saatavuus. Koronarokotukset on aloitettu EU:n alueella ja 27.12.2021 myös Suomessa.

Koronarokotuksilla pyritään Suomessa ensisijaisesti estämään koronaviruksen aiheuttamaa tautitaakkaa eli vakavia tautitapauksia, ennenaikaisia kuolemia ja elinvuosien menetystä sekä ylläpitämään terveydenhuollon kantokykyä. Rokotteiden hankinnasta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Lopullisen päätöksen hankittavista rokotteista tekee valtioneuvosto. Eduskunta päättää rokotteiden hankinnan rahoituksesta. Sosiaali- ja terveysministeriö on todennut, että koronarokotteita hankitaan koko väestölle. Koska rokotteita saadaan vähitellen, raketta tarjotaan ensimmäisenä tietyille sosiaali- ja terveysalan työntekijöille ja vakavan koronavirustaudin riskiryhmille eli ikääntyneille sekä heille, joilla on lääketieteellisiä riskitekijöitä. Muun väestön rokotukset voidaan tämänhetkisen arvion mukaan aloittaa kesällä 2021.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 (VNK/2020/106) puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohdina ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Valtioneuvoston 23.10.2020 tekemä periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä suosituksista (STM/2020/192) sisältää valtakunnalliset ja alueelliset suositukset, joilla

tuetaan alueellisia toimia epidemian leviämisen estämiseksi ja vaikute-
taan siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti hillittyä.
Periaatepäätöksen mukaan epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla
ensisijaisesti paikallisin ja alueellisin toimin. Periaatepäätökseen kirjatut
suositukset perustuvat hallituksen linjauksiin 15. lokakuuta, ja niissä ote-
taan huomioon epidemiologinen tilannearvio.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.11.2020 antanut ohjauskirjeen oh-
jeista ja suosituksista epidemian leviämisen estämiseksi Uudellamaalla
sekä muissa leviämisvaiheen uhassa olevissa maakunnissa
(VN/25925/2020). Ministeriö on arvioinut erityisesti Uudellamaalla alu-
een viranomaisten toteuttamia toimenpiteitä, mutta myös yleisemmin
valtakunnan alueella kiihtymis- ja leviämisvaiheen toimenpiteitä. Toimen-
piteet ovat oikeansuuntaisia, mutta taudin leviämisen nopea kehitys
osoittaa, että niillä ei ole pystytty riittävään ennakoiavuuteen ja laajuuteen
leviämisen tehokkaaksi estämiseksi. Muiden leviämisvaiheen välittö-
mässä uhassa olevien maakuntien vastaavia tahoja kehoitetaan otta-
maan nämä ohjeet ja suositukset ennakoivasti huomioon omassa toimin-
nassaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 18.12.2020 lähettänyt kunnille, sairaan-
hoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Epidemian leviämisen estä-
minen kiihtymis- ja leviämisvaiheessa tai niiden uhassa olevissa maa-
kunnissa (VN/28363/2020). Kirjeessä todetaan muun muassa, että epi-
demiatilanteen hallitsemattoman leviämisen sekä palvelujärjestelmän
ylikuormittumisen uhka on edelleen ilmeinen. Vain nopeilla, ennakoivilla,
määrätietoisilla ja laajamittaisilla toimilla voidaan estää epidemian leviä-
minen ja sen aiheuttamat vaarat ihmisten terveydelle sekä perusoikeuk-
sien toteutumiselle. Alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annet-
tava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalli-
selle epidemiatilanteelle. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa
ennenaikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten,
jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntymään.

Sosiaali- ja terveysministeriö 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sai-
raanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimin-
tasuunnitelman päivitykset (VN/288/2020). Kirjeessä todetaan ministe-
riön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukai-
sesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan, että toi-
mintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa
kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdenta-
mista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja
valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu
syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 28.1.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoi-
tustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi
(VN/909/2021). Kirjeen mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epi-
demiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-COV-2 virusmuunnoksia,

jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Vaikka tapauskuolleisuus ei vaikuta lisääntyneen, voi uusi virusmuunnos yleistyessään aiheuttaa selvästi aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja lisääntyneen tapausmäärän johdosta vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Virusmuunnoksen muodostaman merkittävän uuden epidemiauhan johdosta hybridistrategian toimintasuunnitelmaan on 26.1.2021 tehty täydennys, jota valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (STM/12/2021) puoltanut. Kirjeessä annetaan toimintasuunnitelman mukaiset suositukset toimenpiteille nykytilanteessa. Kirjeessä tuodaan lisäksi esiin, että toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan ennakkollisesti kaksi epidemian edelleen kiihtymisen tilannetta ja niihin liittyvää toimenpidekokonaisuutta.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 (STM/2021/32) tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönotosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 25.2.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi – tartuntatautilain uudet valtuudet ja hybridistrategian toimintasuunnitelma (VN4947/2021), jossa todetaan, että tartuntatautilain muutos (147/2021), jolla lakiin lisättiin uudet tilapäiset toimivaltuudet epidemian leviämisen estämiseksi, tuli voimaan 22.2.2021. Tilapäiset valtuudet ovat voimassa 30.6.2021 saakka. Ministeriö on tämän lainmuutoksen johdosta 25.2.2021 päivittänyt toimintasuunnitelman osan 3 sekä sen liitteenä aiemmat 23.10.2020 annetut ministeriöiden toimenpidesuosituksien eri epidemiavaiheisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.3.2021 (VN/5229/2021) antanut ohjauskirjeen koskien tason kaksi käyttöönottoa ja siihen liittyviä rajoitustoimenpiteitä virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi. Ohjauskirjeessä todetaan, että leviämisvaiheessa oleviksi arvioituilla ja rinnastettavilla alueilla on sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan välttämätöntä ottaa välittömästi käyttöön sen leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö katsoo perustelluksi suositella, että edellä kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioituilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemiantorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi välittömästi käyttöön edellä leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa vahvistamaan edellä todetut toimenpiteet 28.3.2021 saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.3.2021 täsmentänyt 1.3.2021 antamansa ohjauskirjettä todeten muun muassa, että valtakunnallinen sulku tarkoittaa, että toimenpidetason 2 toimet otetaan käyttöön hallituksen linjauksen mukaisesti kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla eli lähes koko maassa. Perusteluna sille on valtakunnallinen epidemiatilanne. Toimenpidetason 2 toimet on kuvattu STM:n 1.3.2021 antamassa ohjauskirjeessä. Tason kaksi toimenpidekokonaisuudella tavoitellaan nopeaa ja voimakasta kontaktien vähenemistä määrääjäksi koko maan tasolla.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.3.2021 myös antanut ohjauskirjettä 1.3.2021 täydentävän ohjauskirjeen Alueille ohjattavat ja suositeltavat toimenpiteet epidemian leviämisen estämiseksi. (VN/5896/2021). Kirjeessä todetaan, että alueita, joilla tason kaksi toimenpiteet tulevat kyseeseen, ovat leviämisvaiheen kriteerit täyttävät alueet tai niihin toimenpidetarpeiltaan muista syistä rinnastettavat alueet. Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan alueilla epidemian on 3.3.2021 arvioitu olevan leviämisvaiheessa. Sosiaali- ja terveysministeriön tilannekuva- ja mallinnusryhmässä 3.3.2021 tehdyn arvion perusteella ministeriö on tehnyt päätöksen Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen alueiden ohjaamisesta toimenpidetasolle kaksi. Ohjaamisen perusteena on alueilla täyttyvät leviämisvaiheen kriteerit. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen alueita ottamaan välittömästi käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriö on lisäksi 25.3.2021 antamallaan kirjeellä Alueille ohjattavat ja suositeltavat toimenpiteet epidemian leviämisen estämiseksi (VN/5896/202) ohjannut Kymenlaakson alueen toimenpidetasolle kaksi. Ohjaamisen perusteena on alueilla täyttyvät leviämisvaiheen kriteerit. Kirjeessä todetaan, että sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Kymenlaakson aluetta ottamaan välittömästi käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myös 5.3.2021 antanut ohjauskirjeen Tartuntatautilain 22.2.2021 voimaan tulleiden muutosten valvonta, jossa muun muassa todetaan, että aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto valvovat lain noudattamista. Lain pykälät mahdollistavat joustavasti kunnan eri viranomaisten, kuten ympäristöterveydenhuollon viranomaisten osallistumisen valvontaan. Valvonnassa kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on 23.2.2021 antanut lausunnon sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaisista covid-19-epidemian torjunnan toimenpidetasoista. THL arvioi, että covid-19-epidemia on helmikuun 2021 alkupuolelta alkaen kiihtynyt voimakkaasti erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Sekä taudin ilmaantuvuus erityisesti nuorilla ja työikäisillä aikuisilla sekä sairaalahoidon kuormitus ovat kohonneet edeltäviä viikkoja korkeammalla tasolla. Sairaanhoitopiiriltä saatujen tietojen mukaan muuntuneen koronaviruksen aiheuttamat tartunnat ovat selvästi lisääntyneet ja tämä voi selvästi kiihdyttää epidemian kiihtymistä sekä johtaa sairaala- ja tehohoidon merkittävän kuormittumiseen.

Lausunnon mukaan muiden sairaanhoitopiirien alueella epidemiatilanne jatkuu vaihtelevana. Parhaillaan varsinkin Satakunnan sairaanhoitopiirissä ja Ahvenanmaalla esiintyy laajoja tartuntaryppäitä, jotka on kuitenkin tunnistettu hyvin ja alueellisilla torjuntatoimenpiteillä mukaan lukien

kohdennetulla testaamisella ja laajoilla karanteenitoimilla on edellytyksiä rajoittaa epidemian laajempaa leviämistä. Vaasan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiireissä ilmaantuvuus jatkuu korkeana, erityisesti työyhteisöihin liittyvien tapauksien ja näiden jatkotartuntojen johdosta. Testaus ja tartunnan jäljitys ovat toistaiseksi toimineet ilman merkittäviä viiveitä.

THL arvio, että tason kaksi mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen on välttämätöntä erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Myös muissa leviämisvaiheen sairaanhoitopiireissä (Kanta-Hämeen, Satakunnan, Vaasan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirit sekä Ahvenanmaan maakunta) on perusteltua ottaa käyttöön tason kaksi toimenpiteet, kuitenkin huomioiden erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuvien toimenpiteiden viimesijaisuus suhteessa muihin toimenpiteisiin. Lapin sairaanhoitopiirin tilanne vaatii erityistä seuranta ja siirtyminen tasolle kaksi voi olla perusteltua koska lomamatkailu voi nopeasti lisätä tartuntatapauksien määrää. THL seuraa jatkuvasti eri sairaanhoitopiirien epidemiologista tilannetta ja arvioi muuntuneen viruskannan leviämistä väestössä viikoittain julkaistavassa hybridistrategian seurantaraportissa.

Lausunnon mukaan tason kaksi toimenpiteillä pyritään estämään erityisesti virusmuunnoksen leviämisen aiheuttamaa epidemian kiihtymistä. THL katsoo, että tartuntatautilain (1227/2016) 22.2.2021 voimaan tulleiden uusien säädösten mukaisten toimenpiteiden lisäksi epidemian torjunta vaatii erityisesti kaikkein korkeimman ilmaantuvuuden väestöryhmien sosiaalisia kontakteja vähentäviä lisätoimenpiteitä, kuten ravitsemisliikkeiden aukiolon edelleen rajoittamista koko maassa. Myös työyhteisöissä, joissa on suurta työvoiman vaihtuvuutta, kausityötä tai majoitetaan yhteismajoituksissa, tulisi ottaa käyttöön kattava terveystarkastuskäytäntö, jolla pienennetään riskiä työyhteisössä tai sen ulkopuolelle leviävään koronavirusepidemiaan.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 24.3.2021 mukaan valtakunnallinen epidemiatilanne heikentyi nopeasti marraskuussa 2020. Tapausmäärät laskivat marras-joulukuun taitteen huipun jälkeen, mutta ne jäivät korkealle tasolle tammi-helmikuussa 2021. Koronavirusepidemia on Suomessa helmikuun puolivälin jälkeen kiihtynyt. Epidemiatilanne on merkittävästi heikentynyt viimeisen kuukauden aikana.

Maaliskuussa viikolla 11 (ajalla 15.-21.3.) todettiin yhteensä 4653 uutta tapusta, mikä on 275 tapusta vähemmän kuin edellisellä viikolla. Viikkokohtaiset tapausmäärät nousivat useilla sadoilla yhtäjaksoisesti neljän viikon ajan. Viikolla 11 todetut tapausmäärät laskivat viikkotasolla ensimmäistä kertaa helmikuun puolivälin jälkeen. Tapausmäärien kasvu on siis toistaiseksi tasaantunut, mutta tartuntoja todetaan edelleen koko maassa suuria määriä.

Maaliskuun aikana sekä erikoissairanhoidon vuodeosastokuormitus että tehohoidon tarve on kasvanut huomattavasti.

Testeihin on hakeuduttu maaliskuun aikana runsaasti, mutta positiivisten näytteiden osuus testatuista näytteistä on silti kasvanut tapausmäärien kasvun myötä. Tartuntoja todetaan eniten työikäisillä, tällä hetkellä varsinkin nuorilla aikuisilla. Tämänhetkistä epidemiatilannetta luonnehtivat suuret alueelliset erot. Epidemiatilanne on heikentynyt etenkin Helsingin ja Uudenmaan, Varsinais-Suomen sekä muiden Etelä-Suomen sairaanhoitopiirien alueilla. Toisaalta epidemiatilanne on helpottunut etenkin Ahvenanmaan maakunnassa.

Koko maassa uusien kotimaisten tartuntojen tartunnanlähde saatiin selvitettyä 68 %:ssa tapauksista. Selvitettyjen tartuntojen osuus on suurempi kuin edellisellä viikolla.

Tapausmäärien kasvaessa tartunnanjäljitys voi merkittävästi viivästyä. Jos jatkotartuntoja ei saada viiveiden vuoksi estettyä, epidemia kiihtyy entisestään. Jäljityksen nopeus on avainasemassa myös virusvarianttien aiheuttamien tartuntaketjujen rajaamisessa. Usean sairaanhoitopiirin alueella on raportoitu joukkoaltistumisia, joista on käynnistynyt tartuntaketjuja. Osa uusista tartuntaketjuista olisi mahdollisesti voitu estää nykyisten suositusten ja rajoitusten noudattamisella. Myöhäinen testiin hakeutuminen on joissain tapauksissa johtanut laajojen tartuntaketjujen syntymiseen ja vaikuttanut sairaalahoidon tarpeen kasvuun.

Koronavirusrokotukset etenevät hyvin kaikilla erityisvastuualueilla. THL raportoi päivittäin tietoa rokotusten etenemisestä verkkosivuillaan. Yli 80-vuotiaista on rokotettu 80 %, 75-79-vuotiaista 55 % ja 70-74-vuotiaista 19 %. Arvioidaan, että koko maassa 70 vuotta täyttäneet olisivat saaneet yhden rokoteannoksen viikkoihin 15-16 mennessä.

Valtioneuvosto on 1.3.2021 todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Raportissa esitetyt havainnot epidemiatilanteen nopeasta, merkittävästä heikentymisestä edellyttävät tartuntojen tehokasta estämistä välittömästi sekä tulevien viikkojen ja kuukausien aikana. Epidemiaa torjutaan poikkeusoloissakin ensisijaisesti tartuntatautilain nojalla paikallisin ja alueellisin toimenpitein.

Epidemiatilanteen heikentymiseen on nykyisessä tilanteessa reagoitava nopeasti ja ennakoivasti ottamalla alueilla käyttöön kaikki tehokkaat, välttämättömät ja oikeasuhtaiset epidemiologisesti tarkoituksenmukaiset toimenpiteet. Kattavilla rajoitustoimilla sekä tehokkaalla testauksella ja nopealla tartunnanjäljityksellä voidaan hillitä epidemian leviämistä myös siinä tapauksessa, että kyseessä ovat virusvariantit.

Valtakunnallisen tilanteen merkittävän heikentymisen vuoksi on perusteltua, että alueilla pidetään yllä ja lisätään ennakoivasti tehokkaita ja kattavia keinoja tartuntojen estämiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Vaikka epidemia on neljän viikon jaksolla valtakunnallisesti tarkasteltuna edelleen kiihtynyt, käytössä olevat suositus- ja rajoitustoimet ja ravitsemisliikkeiden sulkua ajalla 8.-23.3. vaikuttavat hidastaneen

epidemian kasvuvauhtia. Rajoitustoimien vaikutukset tapausmääriin näkyvät täysimääräisesti viiveellä. Edellinen seurantaviikko (15.-21.3.) oli ensimmäinen viikko, jolloin todetut tapausmäärät laskivat neljään viikkoon.

Koronavirus tarttuu varsinkin pitkäkestoisessa lähikontaktissa tehokkaasti. Jokainen voi omalla toiminnallaan hidastaa koronaviruksen leviämistä. Tässä epidemiatilanteessa on ensisijaisen tärkeää vähentää lähikontakteja voimakkaasti ja lievienkin koronavirustautiin sopivien oireiden ilmetessä on hakeuduttava heti testiin. Uusien virusmuunnosten tarttumista ihmisestä toiseen voidaan estää samoilla keinoilla kuin väestössä jo aiemmin esiintyneen koronaviruksen leviämistä.

Rajojen terveysturvallisuutta on parannettu. THL on suositellut 4.2.2021 annetussa ohjeessa, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä.

Epidemiatilanne sairaanhoitopiirien alueilla ja saadut asiantuntija-arviot

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset covid-19-yhteistyöryhmät. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus.

Aluehallintovirasto on saanut Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueellisilta koronayhteistyöryhmiltä arvion kunkin sairaanhoitopiirin covid-19-tilannekuvasta ja niiden esittämät näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista alueellisista rajoitustoimenpiteistä.

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueellisessa koordinaatioryhmän kokouksessa 30.3.2021 todettiin alueen olevan koronaepidemian leviämisen vaiheessa. Ryhmän mukaan Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueen tilanne on vakava. Alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on noussut 191,4:ään ja positiivisten näytteiden osuus on edelleen noin 4-5 %. Alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Nämä tartuntaketjut aiheuttavat

merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella. Tartunnat saadaan jäljitettyä 75,8 %:ssa tapauksista. Joukkoaltistuksia on todettu kahdessa alakoulussa ja yhdessä yläkoulussa sekä yhdessä päiväkodissa. Mutatoituneet viruskannat dominoivat alueella edelleen niiden osuuden ollessa noin 85-90 %. Ryhmän mukaan sairaalahoidossa on yhteensä 13 potilasta, joista osa on teho-osastolla. Sairaalakuormituksen odotetaan jatkuvan kovana. Leikkaussalien kapasiteettia on jouduttu laskemaan, jotta hoitohenkilökuntaa riittää.

Ryhmä suosittaa aluehallintovirastoa tekemään tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen päätöksen sekä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten rajoittamispäätöksen kuuteen henkilöön huhtikuun 2021 loppuun saakka. Ryhmän arvion mukaan päätös tulee tehdä koko maakunnan alueelle, koska liikkuvuus maakunnan sisällä on suurta.

Ryhmä suosittaa myös, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto jatkaa myös 58 g §:n mukaisia toimitilojen sulkutoimia ajalle 1.4.-14.4.2021 vaikeutuneen epidemiatilanteen ja sairaalahoidon kuormittumisen vuoksi.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 30.3.2021 saatujen tietojen mukaan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden on ollut koko Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella 319,8, Espoossa 319, Helsingissä 425, Itä-Uudellamaalla 125, Karviaisessa 354, Kauniaisissa 300, Keravalla 208, Keski-Uudellamaalla 136, Kirkkonummella 110, Lohjalla 167,5, Raaseporissa 25 ja Vantaalla 354. Tartunnoista valtaosa, 37-38 %, todetaan 20-39-vuotiailla. Kokouksessa esitetyn materiaalin mukaan positiivisten näyttöiden osuus testatuista on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella 4,51 %. Tunnettujen tartunnanlähteiden osuus testatuista on pysytellyt viikkojen 9-12 aikana noin 50 %:ssa. Joukkoaltistumisia on viikoilla 9-12 ollut 160, 167, 158 ja 144. Tartunnanjäljitys on kuormittunut usean kunnan alueella.

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmä suositti 30.3.2021 kokouksessaan, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekisi päätöksen tartuntatautilain väliaikaisen 58 g §:n toimeenpanon jatkamisesta alueella kahdeksi viikoksi eteenpäin 14.4.2021 saakka kuitenkin niin, että edelleen muuten suljettavaksi määrättyjä yksityisiä ja julkisia tiloja voidaan käyttää vuonna 2008 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten ohjattuun harrastustoimintaan. Lisäksi lakisääteiseen toimintaan osallistuminen turvattaisiin. Ryhmä suositti myös, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekisi päätöksen tartuntatautilain väliaikaisen 58 d §:n toimeenpanon jatkamisesta alueella 30.4.2021 saakka.

Kokouksessa saatujen tietojen mukaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin erikoissairanhoidossa on tällä hetkellä noin 100 koronaviruspotilasta, joista valtaosa osa vuodeosastolla, noin neljäsosa

teho-osastolla ja muutama päiväpoliklinikalla. Koronaviruspotilaiden määrä erikoissairaanhoidossa on lähes kaksinkertaistunut viimeisen kuukauden aikana. Koronaviruspotilaiden määrä on pysynyt korkeana. Hoivakotiepidemioiden tilanne on tasaantunut, mutta niitä ilmenee edelleen.

Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä käsitteli kokouksessaan 30.3.2021 tartuntatautilain 58 d ja g §:n mukaisten päätösten tarvetta pääkaupunkiseudun kuntien alueella. Ryhmä suositti, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekisi päätöksen tartuntatautilain väliaikaisen 58 g §:n toimeenpanon jatkamisesta alueella kahdeksi viikoksi eteenpäin 14.4.2021 saakka kuitenkin niin, että edelleen muuten suljettavaksi määrättyjä yksityisiä ja julkisia tiloja voidaan käyttää vuonna 2008 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten ohjattuun harrastustoimintaan. Päätös tilojen sulkemisesta ei koskisi ammattiuurheilusta. Lisäksi lakisääteiseen toimintaan osallistuminen turvattaisiin. Ryhmä suositti, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekisi päätöksen tartuntatautilain väliaikaisen 58 d §:n toimeenpanon jatkamisesta alueella 30.4.2021 saakka.

Pääosin pääkaupunkiseudun ulkopuolisten Uudenmaan kuntien kuntajohtajien, HUS:n ja aluehallintoviraston välisessä yhteistyökokouksessa 30.3.2021 aluehallintovirasto toi esiin, että tartuntatautilain 58 d §:n sekä 58 g §:n muutokset on vahvistettu ja ne tulevat voimaan 31.3.2021. Ryhmä ei esittänyt poikkeavaa näkemystä 58 g §:n mukaisen päätöksen tekemisestä ajalle 1.4.2021-14.4.2021 ja 58 d § mukaisen päätöksen tekemisestä ajalle 1.4.2021-30.4.2021.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 8-11 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 146.5, 163.2, 180.9 ja 165.8 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 4.24, 4.0, 4.6 ja 4.3.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin maakunnallisen yhteistyöryhmän kokouksessa 25.3.2021 alueen todettiin olevan koronaepidemian leviämisvaiheessa. 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden koko sairaanhoitopiirin alueella on 159 ja positiivisten näytteiden osuus on 4,7 %. Epäselviä tartuntaketjuja on noin 15 %. Tartunnanjälijitys on paikoin ääriarjoillaan. Sairaalakuormitus erikoissairaanhoidossa on kova, liittyen myös resurssipulaan ja paikkoja vuodeosastolla on suljettu tähän liittyen. Koronaan liittyvän erikoissairaanhoidon tarve on kasvussa. Erikoissairaanhoidossa on seitsemän potilasta. Teho-osaston kuormitus on 100%.

Ryhmän mukaan epidemiologiset perusteet tartuntatautilain 58 g §:n käytölle eivät ole lainkaan lieventyneet. Ryhmä ehdottaa ja esittää aluehallintovirastolle, että päätöstä jatketaan koko maakunnan osalta myös seuraavat kaksi viikkoa 1.4.-15.4.2021. välisenä aikana. Ryhmä toteaa,

että tartuntatautilain 58 g §:n käyttöä ehdotetaan ja esitetään käytettäväksi silloinkin, jos pykälä tarkentuu voimassaoloaikanaan tarkoittamaan laissa mainittujen tilojen täysimääräistä sulkua. Myös tällöin ryhmä esittää päätöstä tehtäväksi ajalle 1.4.-15.4.2021. Ryhmän päätösesityksen ulkopuolelle jäävät 2008 tai sitä nuorempien lasten harrastustoiminta ja sitä koskevat tilat, joiden osalta aiemmat suositukset ja OKM:n antama ohjeistus on voimassa aiempaan tapaan.

Lisäksi ryhmä oli jo aiemmin, 18.3.2021 kokouksessaan ottanut kantaa tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n käyttöön. Ryhmän mukaan niihin liittyviä voimassa olevia toimia tulee jatkaa huhtikuun loppuun, 30.4.2021 asti.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 8-11 Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 46.2, 42.1, 78.9 ja 77.2 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 2.8, 2.8, 4.6 ja 3.8.

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin alueellisessa koronaohjausryhmän kokouksessa 24.3.2021 todettiin alueen siirtyvän leviämisvaiheeseen. Tilanne Kymenlaaksossa on huonontumassa. Alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden koko sairaanhoitopiirin alueella on 55,1 ja positiivisten näytteiden osuus on 2,4 %. Tartunnoista noin 80 % saadaan selvitettyä ja noin 20 % tartuntalähde jää selvittämättä. Tartunnanjäljitys alkaa ruuhkautua lisääntyvän työn ja laajojen tartuntaketjujen vuoksi. Tartunnan lähteinä perhepiirin ulkopuolelta ovat nousseet yksityistilaisuudet ja tapaamiset vapaa-ajalla sekä työpaikat. Sairaalahoidossa on viisi koronapotilasta.

Ryhmän mukaan ison riskin aiheuttavat ympäröivien maakuntien, Etelä-Karjalan ja varsinkin Uudenmaan, huono epideeminen tilanne. Muuntovirustyyppieihin liittyy riski isoista nopeasti leviävistä tartuntaketjuista ja näitä alkaa olla merkittävä osa Kymenlaakson uusista tapauksista. Taudin esiintyvyys tulee tasaisesti koko Kymenlaakson alueelta.

Ryhmä suosittaa, että yleisötilaisuuksien ja julkisten kokoontumisten rajoittamista kuuteen henkilöön jatketaan huhtikuun 2021 loppuun saakka. Ryhmä suosittaa aluehallintovirastolle tartuntatautilain 58 d §:n käyttöön ottoa alueella. Ryhmä arvioi edellä mainitut toimenpiteet välttämättömiksi. Ryhmä toteaa lisäksi, että TTL 58 d §:n osalta laissa säädetyt edellytykset ilmaantuvuusluvun ja tartuntaketjujen osalta täyttyvät. Ryhmä viittaa THL:n edustajan kokouksessa esittämään näkemykseen, jonka mukaan TTL 58 d §:n mukaista päätöstä pidetään Kymenlaakson alueella perusteltuna.

Ryhmän kokouksessa 31.3.2021 saadun päivitetyn tiedon mukaan alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden koko sairaanhoitopiirin alueella on yli 90.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 8-11 Kymenlaakson sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 18.4, 6.7, 28.8 ja 30.6 ja positiivisten näytteiden prosentiosuus testatuista on ollut 1.1, 0.5, 1.7 ja 1.9.

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueellisen koronayhteistyöryhmän kokouksessa 29.3.2021 todettiin alueen olevan koronaepidemian leviämisvaiheessa. Tapausmäärät ovat kääntyneet laskuun, mutta ovat kuitenkin edelleen korkealla. Alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden koko sairaanhoitopiirin alueella on 181 ja positiivisten näytteiden osuus on 4,7 %. Tartunnoista 73 % saadaan selvitettyä.

60-69-vuotiaiden tartunnat ovat nousussa ja se heijastuu sairaalahoidon tarpeeseen. Sairaalahoidossa on 15 potilasta, joista osa on teho-osastolla. Keskussairaalan normaalia toimintaa on jouduttu osin supistamaan epidemian vuoksi.

Ryhmä suositti 22.3.2021 järjestetyssä kokouksessa, että yleisötilaisuuksien ja julkisten kokoontumisten rajoittamista kuuteen henkilöön jatketaan huhtikuun 2021 loppuun saakka ja tämän osalta 29.3.2021 ryhmä katsoi suosituksen olevan edelleen voimassa.

Ryhmä totesi 22.3.2021 järjestetyssä kokouksessa tartuntatautilain 58 d §:n käyttöönoton perusteiksi, että sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella. Ryhmä katsoi 29.3.2021 aiemman suosituksen olevan edelleen voimassa. Avoinna olevissa asiakastiloissa on oltava tosiasiallinen mahdollisuus toimia terveysturvallisesti tartuntatautilain 58 d §:n edellyttämällä tavalla.

Kokouksessaan 29.3.2021 viittasi 15.3.2021 toteamaansa siitä, että alueella toteutuu tartuntatautilain 58 g §:n mukaiset kriteerit. Ryhmä viittaa aluehallintoviraston tekemään päätökseen, jossa tartuntatautilain 58 g § otettiin käyttöön alueella 18.-31.3.2021 ajalla. Ryhmä katsoo, että 29.3.2021 esitetyn koronaepidemian tilannearvion tietojen pohjalta tartuntatautilain 58 g §:n kriteerit täyttyvät edelleen.

Ryhmä suosittaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, että alueella jatketaan tartuntatautilain 58 g §:n mukaisia toimitilojen sulkutoimia. Tartuntatautilain 58 g §:n mukaiset asiakastilat veloitetaan suljettavaksi ajalle

1.4.-14.4.2021. Ryhmä katsoo, että lääkinnällinen kuntoutus ja vuonna 2008 syntyneiden ja sitä nuorempien ryhmäharrastustoiminta voi jatkua sulkutoimien aikana. Päätös ei koskisi ammatturheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvio-raporttien mukaan viikoilla 8-11 Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 44.4, 45.8, 88.7 ja 98.7 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 2.6, 2.9, 5.0 ja 4.4.

Johtopäätös

Valtioneuvosto suosittelee 23.10.2020 antamassaan periaatepäätöksessä, että alueellisia rajoitustoimenpiteitä ja tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisyyn perustuvia suosituksia sekä muuta informaatio-ohjausta kohdennetaan lain edellyttämällä tavalla ennakoivasti ja vaikuttavasti. Käyttöön otettavat toimenpiteet on asetettava alueellisen epidemiologisen tilanteen ja käytännön toteutusmahdollisuuksien mukaisesti tarkoituksenmukaiseen järjestykseen. Päätösten tulee perustua alueen viranomaisten harkinnan mukaisesti siihen, mikä on tehokkainta ja oikeasuhtaisinta alueellisen epidemiologisen tilannekuvan, tartunnan lähteitä ja tartuntariskiä koskevan yleisen ja alueellisen asiantuntijatiedon sekä muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Erialaisten toimenpiteiden alueellisesti, paikallisesti ja ajallisesti kohdennettu, mutta laaja-alainen ja toisiaan tukeva käyttö luo kokonaisuutena alueille parhaat edellytykset torjua epidemian leviämistä. Merkittävästi toimintaa rajoittavat mutta rajatunmat täsmälliset ja tilapäiset toimenpiteet voivat olla perusteltuja nopeissa epidemian vaikeutumistilanteissa.

Edellä esiin tuodut periaatepäätöksen 23.10.2020 lähtökohdat on tuotu esiin myös valtioneuvoston internetsivuilla julkaistussa valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaan päivitetystä hybridistrategian toimintasuunnitelmassa covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi-toukokuussa 2021. Toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen heikentymiseen on reagoitava nopeasti ja ennakoivasti ottamalla käyttöön tehokkaita ja epidemiologisesti tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä. Alueelliset torjunta- ja rajoitustoimet ovat avainasemassa tartuntojen leviämisen estämiseksi, jotta tilanteen heikentymisen saadaan pysäytettyä. Alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa ennen aikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntymään. Tilanteessa, jossa ilmaantuvuus on koko maan tasolla noussut ja yhä useampi alue on todennut olevansa joko kiihtymis- tai jopa leviämisvaiheessa, voi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos arvioida, että ihmisten terveyden suojele-

miseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn varmistamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lisää toimia ihmisten välisten fyysisten kontaktien vähentämiseksi koko Suomessa.

Muuntoviruksen aiheuttaman epidemiauhan vuoksi 26.1.2021 annetussa hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan kolme toimenpidetasoa epidemian nopean kiihtymisen ja koko maata uhkaavan leviämisvaiheen estämiseksi eri tilanteissa.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöön-otosta. Periaatepäätöksen mukaan jatkotoimenpiteenä sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa kaikki THL:n sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (mukaan lukien tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Suomessa on 1.3.2021 alkaen vallinnut poikkeusolot koronavirustilanteesta johtuen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.3.2021 antamassaan ohjauskirjeessä todennut, että leviämisvaiheessa oleviksi arvioiduilla ja rinnastettavilla alueilla on sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan välttämättömästä ottaa välittömästi käyttöön sen leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö katsoo perustelluksi suositella, että edellä kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioiduilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemiantorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi välittömästi käyttöön edellä leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa vahvistamaan edellä todetut toimenpiteet 28.3.2021 saakka.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemia on tällä hetkellä Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä leviämisvaiheessa. Saatujen selvitysten mukaan viimeisen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on Etelä-Karjalassa nyt 191.4, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä 319.8, Kanta-Hämeessä 159, Kymenlaaksossa yli 90 ja Päijät-Hämeessä 181. Sairaanhoitopiireissä todetaan tautiryppäitä, joita ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat merkittävän riskin tartuntojen leviämiseksi ja tartunnanjäljitys on vaarassa ruuhkautua näillä alueilla. Uhkana on monella alueella myös sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittuminen. Virusvariantin vuoksi epidemiatilanne on epävarma ja saattaa kiihtyä nopeastikin koko maassa.

Ottaen huomioon edellä mainittu sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sairaanhoitopiirien asiantuntijatahoina antamat suositukset, Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä kieltää toimialueensa kuntien alueella kaikki yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, mutta sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa

ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään kuusi henkilöä, jos turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä antaa tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen määräyksen toimialueellensa kuntien alueella ja velvoittaa kaikkia tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön toimialueensa kuntien alueella siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuja tiloja ovat

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana.
- 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tässä päätöksessä lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvojen tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiuhrheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan. Päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtävään.

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon myös 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toimintaa ei ole mahdollista järjestää tämän päätöksen edellyttämällä tavalla, asiakas- ja osallistujatiloja ei ole mahdollista käyttää.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös toimialueensa kuntien alueelle perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19-taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä Sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinonharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihdyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin ja 58 d §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä koontumisia ja tilojen käyttöä koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi koko Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c, 58 d, 58 g, 58 h, 59 a-c ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Mikko Valkonen puh. 029 501 6000 (vaihe).

ylijohtajan sijainen,
johtaja

Kristiina Poikajärvi

aluehallintoylilääkäri

Mikko Valkonen

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 päivätty ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 30.4.2021 saakka. Päätöksen nähtävillä asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat ja kuntayhtymät

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen poliisilaitokset

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja ESAVI/10258/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/10258/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Valkonen Mikko 31.03.2021 15:03

Ratkaisija Poikajärvi Kristiina 31.03.2021 15:08